

6. Офіційний сайт Верховної Ради України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

Сорокіна К.О.

студентка,

Пономарьова О.Б.

старший викладач,

Університет митної справи та фінансів

ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЯК ОЗНАКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВИКІВ

Актуальність дослідження обумовлюється тим, що перестраховання пропонує механізм захисту окремо взятої компанії і страхового ринку в цілому. Перестраховання захищає прямого страховика від фінансових втрат, яких він зазнав би за умови необхідності здійснення страхових виплат за договорами страхування, не маючи перестрахового покриття.

Метою роботи є аналіз ринку перестраховання в Україні, визначення впливу механізму перестраховання на фінансову стійкість страхової компанії.

Поставлена мета передбачає розв'язання наступних завдань: визначити сутність та функції механізму перестраховання в Україні; дослідити роль і місце операцій перестраховання у забезпеченні фінансової стійкості страхової компанії; проаналізувати сучасний стан та основні проблеми розвитку перестрахового ринку України.

Перестраховання є одним із вагоміших сегментів страхового ринку, яке виконує основні та допоміжні функції. Основною функцією перестраховання є вторинний перерозподіл ризику, що забезпечує стійкість страховій компанії. Допоміжні функції – це розширення асортименту страхових послуг, забезпечення гарантій прийнятих зобов'язань, можливість страховика покривати великі й унікальні ризики. Разом із цими функціями необхідно відзначити таку функцію перестраховання, як передача досвіду управління ризиком, який страхова компанія одержує в процесі роботи з перестраховою компанією.

Відносини страховика і перестраховика оформляються договором перестраховання, за яким одна сторона, перестраховувальник або цедент, передає ризик і відповідну частину премії іншій стороні, перестраховику або цесіонарію, який зобов'язується при виникненні страхового випадку оплатити прийняту на себе частину ризику.

Перестраховувальник може передати частину ризику в перестраховання наступному перестраховику. У цьому випадку перестраховик є ретроцедентом, нова перестраховувальна компанія – ретроцесіонарієм, а операція з передачі ризику – ретроцесією [1].

Механізм перестраховування впливає на деякі складові фінансової стійкості страхової компанії:

- вплив на тарифну політику компанії – тарифна ставка страховика залежить від обсягу збитків останньою та ймовірності настання страховою випадку. Перестраховування перерозподіляє обсяг збитків страховика, зменшуючи його для нього і зменшуючи нетто-ставку;

- вплив на структуру страхового портфеля компанії – перерозподіливши за допомогою операцій перестраховування ризику, які знаходяться в страховому портфелі компанії, відбувається збалансування її страхового портфеля;

- оптимальна інвестиційна політика: дієвість інвестиційної політики визначається оптимальним розміщенням вільних грошових резервів та дохідність проведення інвестиційних операцій. Так, здійснюючи операції перестраховування страхова компанія створює вільні страхові резерви, які можуть бути використані в інвестиційній діяльності компанії.

Перестраховування допомагає страховій компанії забезпечити [2, с. 25]:

- передачу ризику – компанії можуть розділити або передати певні ризики іншим компаніям;

- арбітраж – додатковий прибуток може бути одержаний придбанням страхового полісу в іншому місці за ціною нижчою, ніж премія, яку компанія збирає від власників страхового поліса;

- управління капіталом – компанії можуть уникнути великі втрати, передаючи ризик, що звільняє додатковий капітал страхових компаній;

- межі платоспроможності – купівля надлишкової допоміжної страховки дає змогу компаніям приймати нових клієнтів і уникати потреби залучити додатковий капітал;

- експертизу – експертиза іншого страховика може допомогти компанії одержати належний рейтинг та премію.

Здійснюючи операції перестраховування, страхова компанія має змогу розширити напрями операційної й інвестиційної діяльності, застосувати нові інструменти ведення перестрахової діяльності тощо.

Для визначення загальних тенденцій на ринку перестраховування та з'ясування його місця в загальному ринку страхування України проаналізуємо основні показники діяльності перестрахового ринку в цілому.

За оцінками Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, максимальна сума власного утримання страхових компаній України за 2013-2015 роки знизилася на 45%. Щодо перестрахових виплат, то вони, починаючи з 2008 року, дуже незначні.

За договорами перестраховування ризиків станом на 30.06.2015 українські страховики (цеденти, перестраховувальники) сплатили часток страхових премій 3 828,9 млн грн (станом на 30.06.2014 – 3 031,1 млн грн), з них:

- перестраховикам-нерезидентам – 1 194,6 млн грн (станом на 30.06.2014 – 710,2 млн грн);

- перестраховикам-резидентам – 2 634,3 млн грн (станом на 30.06.2014 – 2 320,9 млн грн) [3].

Загальна сума часток страхових виплат, компенсованих перестраховиками, становила 519,7 млн грн (станом на 30.06.2014 – 238,1 млн грн), у тому числі компенсовано:

- перестраховиками-нерезидентами – 449,9 млн грн (станом на 30.06.2014 – 197,0 млн грн);
- перестраховиками-резидентами – 69,8 млн грн (станом на 30.06.2014 – 41,1 млн грн) [3].

Аналіз ринку перестраховування в Україні свідчить:

– український ринок перестраховування перебуває на стадії становлення розвитку та організації. Процес виділення перестраховування в самостійний вид фінансової діяльності тільки розпочинається;

– перестраховування є багатограним процесом, що впливає як на економічну діяльність суб'єктів господарювання, так і на їх соціальну складову;

– вітчизняний ринок перестраховування розвивається паралельно з класичним ринком страхування, але незначна ємність українських компаній не дозволяє їм перестраховувати значні ризики, що спричинює відплив капіталу за кордон [5, с. 56].

Однак, на даному етапі розвитку перестраховування можемо відзначити наступні проблеми: перестраховування в Україні, як вид діяльності, не до кінця визначено та врегульовано законодавством; перестраховуванням займаються всі суб'єкти страхового ринку, які отримали ліцензію на той чи інший вид страхування; діяльність з перестраховування в Україні не визначена законом як окремий вид діяльності і не ліцензована.

Отже, для розв'язання проблем, які існують на ринку перестраховування, необхідно здійснити наступне [4]:

1. удосконалити законодавчу базу;
2. розробити та прийняти положення про стандарти й ліцензування страхової та перестрахової діяльності;
3. розробити методики й інструментарій актуарних розрахунків щодо перестрахових операцій;
4. надавати державну підтримку;
5. сформувати національний перестраховальний ринок.

Таким чином, перестраховування відіграє важливу роль при підвищенні фінансової стійкості страхової компанії як окремого сегмента страхового ринку, значно впливає на страхову діяльність країни в цілому. Перестраховування забезпечує такі важливі функції для досягнення фінансової стійкості страхових компаній:

– прямому страховику – більшу безпеку для власного капіталу та платоспроможності, а також стабільні результати фінансової діяльності страхової компанії при виникненні незвичайних та великих ризиків;

– страховикам – збільшувати максимальну суму, яку перестраховування може забезпечити для даної категорії втрат або збитків, даючи їм можливість страхувати й охоплювані велике число ризиків (або великі ризики) без надмірного підвищення їх адміністративних витрат і потреб.

Досягнення достатнього рівня фінансової стійкості компанії можливо лише при виконанні всього спектра перестраховальних операцій, що потребує удосконалення правової бази та нормативних актів для проведення перестраховування.

Список використаних джерел:

1. Что такое перестрахование? [Електронний ресурс]. – Перестрахование. – Режим доступу: <http://rc-msurancc.com.ua>
2. Козьменко О. В. Сучасний стан і перспективи розвитку ринку перестраховування в Україні / О. В. Козьменко, А. О. Бойко // Фінанси України. – 2014. – № 6. – С. 24-33.
3. Підсумки діяльності страхових компаній за I півріччя 2015 року: Річні звіти Держфінпослуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua>
4. Проблемы перестрахования в Украине [Електронний ресурс]. – TRISTAR – твой финансовый навигатор 2014. – Режим доступу: http://tristar.eom.Ua/l/art/problemu_rccstrahovaniia_v_ukrainc_13013.html
5. Заволока Л. О., Костенік О. Г., Качан О. О. Аналіз ринку перестраховування в Україні, його розвиток як механізм стабілізації страхового ринку в умовах фінансової кризи / Л. О. Заволока, О. Г. Костенік, О. О. Качан // Науково-практичний економічний журнал «Економічні студії» № 3(07). – 2015. – С. 53-58.